

בלמ"ס

61	ב	ט	י	מ
גיוס				ענף
2018	אוגוסט			5

נוהל עבודה – הטיפול בבקשות לפטור מטעמי הכרה דתית

רקע כללי

1. בהתאם לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון") מוטלת על כל אזרח ועל כל תושב קבע במדינת ישראל חובת השירות הצבאי.
 2. אחד החריגים לחובה כללית זו קבוע בסעיף 40 לחוק שירות בטחון – פטור למיועדת לשירות בטחון (להלן: "מלש"בית") מטעמי הכרה דתית.
 3. בהתאם לסעיף 40 לחוק שירות בטחון, מלש"בית תהא זכאית לפטור משירות צבאי אם נתקיימו בה שלושה תנאים מצטברים:
 - 1) טעמים שבהכרה דתית מונעים אותה מלשרת בשירות בטחון;
 - 2) היא שומרת על כשרות בבית ומחוצה לו;
 - 3) היא אינה נוסעת בשבת.
 4. הדרך שנקבעה להוכחת התקיימותם של תנאים אלו היא באמצעות הצהרה בפני שופט או דיין בבית הדין הרבני כי תנאים אלו מתקיימים במלש"בית.
 5. תנאים אלו עליהם מצהירה המלש"בית אמורים לשקף קיומו של אורח חיים דתי המונע את בהתאם, לרשויות הגיוס נתון שיקול דעת, ואף מוטלת עליהן החובה, שלא ליתן פטור משירות בטחון מטעמים שבהכרה דתית, מקום בו מצויות בידיהן ראיות מנהליות לכך שהתצהיר שהוגש הוא תצהיר כוזב בתוכנו (ראו: בג"ץ 739/15 כליפה נ' שר הביטחון).
 6. האופן והמועד בו על המלש"בית למסור תצהיר זה לרשויות הצבא קבועים בתקנות שירות בטחון (פטור נשים משירות בטחון מטעמים שבהכרה דתית), תשל"ח-1978 (להלן: "התקנות"). בהתאם לתקנות אלו, על המלש"בית להגיש את תצהירה לא יאוחר מן המועדים הבאים, לפי המועד המאוחר ביניהם:
 - 1) היום התשעים לפני היום שנקבע להתייצבותה לשירות בטחון;
 - 2) היום השלושים לאחר יום קבלת ההודעה האישית הראשונה להתייצבות לשירות בטחון;
 - 3) היום השלושים לפני היום שבו רשאי פוקד לקרוא למצהירה להתייצב לשירות בטחון.
- יצוין, כי "היום שנקבע להתייצבותה לשירות בטחון" של מלש"בית נקבע בהתאם למועד גיוסה המקורי, ואין בדחיית מועד גיוסה כדי לשנות את "חלון המועדים" במסגרתו רשאית מלש"בית להגיש הצהרה לצורך קבלת פטור מטעמי הכרה דתית.

מוגבל

בלמ"ס

7. מטרתו של נוהל זה להסדיר את הליך הטיפול בבקשות לקבלת פטור משירות ביטחון מטעמי הכרה דתית.

מלש"בית אשר הגישה תצהיר במועד הקבוע בתקנות

8. ככלל, מלש"בית שהגישה תצהיר במועד ובאופן הקבוע בתקנות – יינתן לה פטור משירות ביטחון.

9. במקרים בהם מתעורר חשש כי המלש"בית הגישה תצהיר כוזב (למשל, מלש"בית הלומדת במוסד חינוך חילוני, או במקרה בו התקבלו אצל רשויות הגיוס ראיות או עדויות המקימות חשש לכך שהמלש"בית הגישה תצהיר כוזב) – תיערך בדיקה יזומה אודות אמיתות התצהיר בטרם יוחלט האם יינתן למלש"בית פטור משירות מטעמי הכרה דתית. **בדיקה אודות אמיתות התצהיר תיעשה באישור סגן מפקד מיטב, מפקד לשכת גיוס או סגנו בלבד.** יובהר, כי בהיעדר נסיבות או ראיות המעוררות חשש כי המלש"בית הגישה תצהיר כוזב לא יינקט כל הליך לבדיקת אמיתות תצהירה בטרם מתן תעודת הפטור משירות.

הליך בדיקת אמיתות התצהיר

10. במסגרת בדיקת אמיתות התצהיר רשאיות לשכות הגיוס לנקוט בפעולות הבאות:

(1) שיח עם אנשים המכירים את המלש"בית (קרובי משפחה, מורים, מדריכי תנועות נוער, עמיתים לעבודה וכו') לעניין אורח חייה וקיומם של טעמים שבהכרה דתית המונעים אותה מלשרת שירות ביטחון. על נציג לשכת הגיוס המשוחח עם אנשים המכירים את המלש"בית חלה חובה להזדהות כנציג רשויות הגיוס המבקש לבחון את אמיתות תצהירה של המלש"בית.

(2) חיוב המלש"בית לענות על שאלון הבוחן את מידת זיקתה לדת של המלש"בית.

(3) זימון המלש"בית לראיון בנוגע למידת זיקתה לדת וקיומם של טעמים שבהכרה דתית המונעים אותה מלשרת שירות ביטחון.

(4) איסוף מידע אודות אורח חייה של המלש"בית באמצעות הרשתות החברתיות – בהתאם למפורט בנספח א' לנוהל עבודה זה.

פעולות בדיקה ואיסוף מידע נוספות ייעשו באישור סגן מפקד מיטב בלבד.

11. לצורך איסוף מידע כאמור בסעיפים 10(1) ו-10(4) רשאיות רשויות הגיוס להסתייע בחוקר פרטי. על חוקר פרטי בו מסתייעות רשויות הגיוס לצורך זה יחולו כל הכללים הקבועים בנוהל זה.

12. זכות טיעון – בטרם קבלת החלטה שלא לפטור משירות ביטחון מלש"בית אשר הגישה תצהיר במועד, תזומן המלש"בית לראיון בו יוצגו בפניה הראיות שבידי רשויות הגיוס לעניין אורח חייה ועמידתה בתנאים עליהם הצהירה, ותינתן לה האפשרות להעלות את טענותיה ביחס לראיות אלו. ראיון זה יתועד בסיכום ראיון, ולמלש"בית עומדת הזכות לקבל עותק ממנו לבקשתה.

יובהר, כי ראיון כאמור בסעיף 10(3) כשלעצמו אינו מהווה מתן זכות טיעון למלש"בית כאמור בסעיף זה, אך אין מניעה כי אותו הראיון ישמש הן להצגת שאלות אודות מידת זיקתה לדת של המלש"בית והן למתן זכות טיעון.

בלמ"ס

13. במידע שנאסף אודות מלש"בית במסגרת הליך בדיקת אמיתות התצהיר רשאים לעיין רק הגורמים המוסמכים לטפל בבקשות לפטור מטעמי הכרה דתית.

החלטה בתום הליך בדיקת אמיתות התצהיר

14. בתום הליך הבדיקה יוחלט האם לפטור את המלש"בית משירות מטעמי הכרה דתית או לחייבה בגיוס לשירות ביטחון. ההחלטה תתקבל על ידי סגן מפקד מיטב, מפקד לשכת גיוס או סגנו בלבד.

15. החלטה שלא לפטור מלש"בית משירות ביטחון תתקבל אם נמצא כי ישנן ראיות מנהליות משמעותיות לכך שהתצהיר עליו הצהירה כוזב בתוכנו וכי במלש"בית לא מתקיים לפחות אחד מהתנאים שעליהם הצהירה לצורך קבלת פטור משירות ביטחון מטעמים שבהכרה דתית.

16. הוחלט לפטור את המלש"בית משירות מטעמי הכרה דתית – תינתן לה תעודה המעידה שהיא פטורה משירות ביטחון.

הוחלט שלא לפטור את המלש"בית משירות מטעמי הכרה דתית – תישלח לה החלטה מנומקת אליה תצורף הודעה על זכות הערעור ועל המועד להגשתו.

ערעור על החלטה שלא לפטור משירות ביטחון

17. מלש"בית רשאית לערער בכתב על החלטה בעניינה בתוך 30 ימים מהמועד בו נמסרה לה ההחלטה בעניינה.

18. התקבלה ההחלטה על ידי מפקד לשכת גיוס או סגנו – יועבר הערעור להחלטת סגן מפקד מיטב; התקבלה ההחלטה על ידי סגן מפקד מיטב – יועבר הערעור להחלטת מפקד מיטב.

19. כלל הסמכויות הנתונות ללשכות הגיוס לצורך בדיקת אמיתות התצהיר נתונות גם למפקד מיטב או סגנו לצורך הכרעה בערעור המלש"בית.

מלש"בית אשר הגישה תצהיר באיחור

20. הגישה מלש"בית תצהיר במועד מאוחר מהמועד הקבוע בתקנות, רשאי פוקד לקבלו מטעמים מיוחדים בלבד. נטל ההוכחה בדבר התקיימותם של טעמים מיוחדים הוא על המלש"בית.

21. בבחינת התקיימותם של טעמים מיוחדים לקבלת תצהיר שהוגש באיחור ישקול הפוקד, בין היתר, את הסיבות בגינן הוגש התצהיר באיחור והאם קיים חשש כי המלש"בית הגישה תצהיר כוזב.

22. לצורך בחינה האם מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים קבלת תצהיר שהוגש במועד מאוחר, נתונות לפוקד כלל הסמכויות המפורטות בסעיף 10 לעיל.

23. הוחלט לפטור את המלש"בית משירות מטעמי הכרה דתית – תינתן לה תעודה המעידה שהיא פטורה משירות ביטחון ויתעד הפוקד את הטעמים המיוחדים בגינם החליט לקבל את התצהיר.

הוחלט שלא לפטור את המלש"בית משירות מטעמי הכרה דתית – תישלח לה החלטה המעדכנת אותה כי לא נמצאו טעמים מיוחדים המצדיקים את קבלת התצהיר.